

Combat, proximitat, missió (16): «És el Senyor»: l'acompanyament espiritual (II)

Moltes persones que han trobat Crist o que han tornat a la fe gràcies a un amic descriuen l'ajuda que van rebre com un acompanyament espiritual genuí.

30/10/2025

«Així que Simó Pere va sentir que era el Senyor, es posà el vestit que s'havia tret i es llançà a l'aigua» (*Jn* 21, 7). El deixeble estimat només havia posat paraules al que estava veient amb els ulls de la fe. I Pere, «amb el mateix ardor amb què feia moltes altres coses, va anar cap a Jesús».¹ El primer Papa rep la pista de Joan a la seva manera: apassionadament. Així que es llança a l'aigua, tot i que la barca és ja a prop de la vora. Vist amb objectivitat, el capbussó era inútil; però en aquell moment Pere necessitava manifestar així el seu amor a Jesús, la seva urgència per parlar-li. I no és difícil imaginar el somriure del Senyor, entre divertit i commogut amb la reacció de Pere.

Fomentar la personalitat i la iniciativa de cada ànima

Aquesta escena captura una dinàmica clau per a un autèntic

acompanyament espiritual:
l'acompanyant indica discretament,
sense imposar-se, on creu que està
veient el Senyor; i l'acompanyat es
posa en marxa per anar a la trobada
del Senyor. L'acompanyant pot oferir
orientació i suport, però, en última
instància, és l'altre qui ha de
discernir la voluntat de Déu per a la
seva vida i fer els passos
corresponents. Dit d'una altra
manera, en la direcció espiritual és
essencial fomentar la responsabilitat
i la iniciativa personal: ajudar
cadascú a desenvolupar la seva vida
d'oració, a buscar recursos
espirituals i a prendre les seves
pròpies decisions.

Les persones creixen en maduresa i
en llibertat quan se'n fomenta la
responsabilitat. I això els permet
estimar més i millor. El Pare ens ho
ha recordat en una de les seves
cartes: «Sant Josepmaria escriu,
referint-se als que reben les xerrades

personals dels seus germans, que “l'autoritat del director espiritual no és potestat. Deixeu sempre una gran llibertat d'esperit a les ànimes. Penseu en el que tantes vegades us he dit: perquè em dona la gana, em sembla la raó més sobrenatural de totes. La funció del director espiritual és ajudar que l'ànima vulgui —que li doni la gana— complir la voluntat de Déu. No maneueu, aconselleu”. Amb els consells de la direcció espiritual es procura secundar l'acció de l'Esperit Sant en cada ànima i ajudar-la a situar-se davant de Déu i davant dels seus propis deures amb llibertat i responsabilitat personals, perquè, “en crear les ànimes, Déu no es repeteix. Cadascú és com és, i cal tractar cadascú segons ho ha fet Déu i segons el porta Déu”».²

Per fomentar la responsabilitat de les persones convé evitar donar consells immediatament, per molt clares que

semblin les solucions. Passa en molts àmbits de la vida: una persona necessita suport o ànims i, en canvi, rep consells... Tot i que de vegades convindrà donar-los, cal sobretot animar cadascú a buscar les seves pròpies respostes: «I tu què en penses?»; «Per què no reses sobre això amb calma i en parlem un altre dia?». De vegades, l'acompanyament espiritual consistirà a ajudar les persones fent-los preguntes que obrin nous horitzons de discerniment: «Quins avantatges i quins inconvenients veus en el fet d'actuar d'aquesta manera?»; «Has pensat si això forma part del camí pel qual Déu t'ha portat fins aquí?». Aquesta mena d'enfocaments ajuden les persones a desplegar la virtut de la prudència en totes les seves dimensions. Així, sense deixar de demanar consell quan calgui, arribaran també al desenvolupament integral d'aquesta virtut, que suposa jutjar i decidir bé.³ Lògicament, si

una persona té poca formació en la vida moral o ascètica, convindrà que l'acompanyant expliqui i mostri el sentit dels ensenyaments del

Magisteri que són rellevants per a la seva situació. O, si es considera que podria estar cometent un error greu, convé dir-ho sense embuts.

Tanmateix, l'objectiu principal ha de ser guiar les persones cap a una reflexió personal i convidar-les a discernir en la presència de Déu com l'Evangelí il·lumina les seves vides i els seus reptes.⁴

Quan una persona obre el seu cor, accepta posar-se en certa situació de fragilitat. L'acompanyant, per la seva part, ha d'aprendre a «treure's les sandàlies davant la terra sagrada de l'altre (cf. *Ex* 3, 5)». ⁵ En aquest sentit, s'ha de ser molt respectuós amb la dignitat i la intimitat de cadascú i evitar preguntar per mera curiositat o forçar converses que l'altre potser encara no està preparat per tenir. A

més, l'acompanyant no ha de mostrar mai sorpresa per res del que li expliquen, tant si són accions com desitjos o temptacions. Fins i tot les persones amb bona formació i amb un anhel genuí per Déu poden tenir moments de debilitat o de prova. Al seu torn, la persona que confia la seva interioritat tampoc no s'hauria d'abstenir de dir alguna cosa pensant que l'altre se sorprendrà o disgustarà.

Un bon director espiritual sap exigir sense fer-se carregós, perquè respecta amb paciència els temps de les persones. En aquest sentit, pot ser bo recordar el passatge d'Isaïes amb què sant Mateu es refereix a Jesús en el seu Evangeli: «No trencarà la canya esguerdada ni apagarà el ble que vacil·la» (*Mt* 12, 20; *Is* 42, 3). Així, un èmfasi excessiu en el que no funciona podria obstaculitzar l'acompanyament. Per exemple, advertir algú sobre un defecte pot fer

que reaccioni i canviï, però també pot fer que es desanimi o que s'entristeixi. Sol ser millor ajudar les persones a adonar-se de les coses per si mateixes, remonent a poc a poc els obstacles perquè vegin els problemes o reconeguin els defectes.

Ho sabem per experiència: la persona esgotada a la vora del camí rarament es torna a posar en marxa si li llancen ànims des de la distància; el que agraeix, i que l'ajudarà a refer-se, és una paraula d'encoratjament i alguna cosa per menjar o beure. De la mateixa manera que no podem forçar una planta a créixer més de pressa estirant-la, perquè així l'acabariem arrencant, tampoc no podem accelerar el desenvolupament espiritual de les persones sense fer-los mal. Les ànimes, «com el bon vi, milloren amb el temps».⁶ Per això «la formació, al llarg de tota la vida (...), tendeix en una mesura important a obrir horitzons. En canvi, si ens

limitéssim a exigir i a ser exigits, podríem acabar veient només el que no arribem a fer, els nostres defectes i limitacions, i oblidar el més important: l'amor de Déu per nosaltres».⁷

L'amistat com a acompanyament espiritual

Les consideracions anteriors fan referència especialment a la pràctica formal de l'acompanyament espiritual, que en l'Obra té lloc en la xerrada fraterna, amb un laic o amb un sacerdot, o en la confessió, i en altres converses amb el sacerdot. Sant Josepmaria va voler sempre evitar que anomenéssim aquestes persones els nostres «directors espirituals». Aquest enfocament, en relativitzar la figura de la persona concreta, ofereix una diversitat de perspectives que enriqueix la vida espiritual, alhora que evita afeccions excessives per les dues parts. Així,

també s'evita el risc de generar «directors possessius» i els personalismes que hi sol haver en l'origen d'alguns casos d'abús de consciència.

Amb tot, l'acompanyament espiritual també es pot estendre més enllà d'aquests àmbits formals. L'amistat, entesa com l'amor benèvol que sorgeix entre persones amb interessos o visions afins, és una forma d'acompanyament indispensable per a les nostres vides. Quan l'interès compartit inclou l'esfera espiritual, l'amistat es converteix naturalment en una forma d'acompanyament espiritual. El Pare ho recordava escrivint sobre sant Basili i sant Gregori de Nazianz. «L'amistat que van fer en la seva joventut els va mantenir units al llarg de tota la vida, i encara avui comparteixen la festa al calendari litúrgic general. Sant Gregori explica que “hi havia una sola tasca i afany

per a tots dos, i era la virtut, així com viure per a les esperances futures”.

La seva amistat no només no els distreia de Déu, sinó que els portava més a ell».⁸ Una amistat oberta a les preocupacions espirituals és un marc informal, però autèntic, d'acompanyament espiritual, perquè allà hi ha presents tots els elements que hem comentat abans: obertura a l'obra de l'Esperit Sant, escolta atenta i motivació de la personalitat i iniciativa.

Moltes persones que han trobat Crist i l'Església gràcies a un amic o a una amiga descriuen l'ajuda que van rebre com un acompanyament espiritual. Gairebé sense adonar-se'n, el seu amic els anava acompanyant pas a pas i els portava a estimar Jesús, fins que van fer el pas de batejar-se o de fer-se catòlics. El mateix els passa als qui han tornat a la fe a través d'una amistat lleial o als qui han evitat separar-se de Déu

gràcies a les paraules d'un amic. Així, l'«apostolat d'amistat i confidència»,⁹ com l'anomenava sant Josepmaria, s'apropa força al que coneixem com a acompanyament espiritual: «Aquestes paraules, deixades anar tan oportunament a l'orella de l'amic que dubta; aquella conversa orientadora, que vas saber provocar a temps; i el consell professional, que millora la seva tasca universitària; i la discreta indiscreció, amb què li suggereixes insospitats horitzons de zel». ¹⁰

La relació simètrica entre dues persones amigues obre, fora d'això, dimensions que són menys accessibles en l'acompanyament com a tal: compartir i donar-se suport mútuament. Els amics intercanvien experiències i punts de vista i s'ajuden l'un a l'altre a afrontar els reptes de la vida. Això obre alguns camins, tot i que també en tanca d'altres. En una relació d'amistat, jo

no puc esperar sempre que l'altre m'escolti, ja que de vegades serà més aviat ell qui necessiti ser escoltat. D'altra banda, els meus amics no sempre em podran aconsellar adequadament sobre aspectes de la vida espiritual o del meu camí particular, perquè potser no el coneixen bé; tot i que la seva perspectiva pot, sens dubte, enriquir-me. Per aquestes raons, tot i que l'amistat complementa i enriqueix la direcció espiritual, de fet no la pot substituir.

En les formes d'acompanyament espiritual formal, en canvi, la relació entre les dues persones és asimètrica: només una de les parts té el paper d'escoltar i aconsellar; un paper que no s'ha de desdibuixar ni invertir. Aquesta distinció introdueix límits que ajuden la persona a obrir el seu cor sense les interferències emocionals que potser dificultarien un enfocament i una objectivitat

adequats. També facilita que la persona, després de considerar l'assumpte en la presència de Déu, pugui comentar aspectes íntims de la seva relació amb Déu i amb els altres, incloses les arrels dels seus pecats i les seves lluites profundes. Tanmateix, això no significa que la relació entre el director i l'acompanyat hagi de ser freda i seca: salvant aquesta asimetria i distància emocional, del director espiritual es necessita un veritable afecte per les persones que acompanya, perquè només es pot ajudar veritablement quan s'estima amb l'amor d'aquell que ens ha anomenat amics (cf. *Jn* 15, 15).

* * *

«Porteu peixos dels que acabeu de pescar», diu el Senyor (*Jn* 21, 10). Sant Pere, encara amarat pel seu capbussó al llac, arrossega fins a la vora la xarxa carregada de peixos.

Després d'un esmorzar merescut,
s'allunya caminant amb Jesús.
Emprenen llavors, deixeble i Mestre,
un diàleg íntim: oració,
acompanyament espiritual? Les dues
coses, en harmonia divina. Pere,
desarmat, renova la seva fidelitat al
Senyor. I el Senyor, que no va deixar
mai de creure en ell, ho confirma en
la seva missió: «Segueix-me». Pere es
gira i pregunta sobre l'altre deixeble,
que camina més enrere. «Tu segueix-
me», insisteix Jesús (cf. *Jn* 21, 19-22).
Joan no sent el que diuen: tampoc no
és el seu paper. Com el Baptista (cf.
Jn 3, 27-30), s'alegra de saber que ha
facilitat la trobada.

Dancho Azagra

.....

1 Sant Beda el Venerable, citat a:
Catena aurea, *Jn* 21, 1-11.

2 F. Ocáriz, Carta pastoral, 9.01.2018, núm. 10; les cites de sant Josepmaria són de la *Carta* 26, núm. 38.

3 Cf. Aristòtil, *Ètica a Nicòmac* VI, 13; Sant Tomàs, *Summa Theologiae*, II-II q. 47 a. 8 co.

4 «Si el meu testimoni personal interessa, puc dir que sempre he concebut la meva tasca de sacerdot i de pastor d'ànimes com una feina encaminada a situar cadascú davant les exigències completes de la seva vida, ajudant-lo a descobrir allò que Déu, en concret, li demana, sense posar cap mena de limitació a aquesta independència santa ni a aquesta beneïda responsabilitat individual, que són característiques d'una consciència cristiana» (Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, núm. 99).

5 Francesc, *Evangelii gaudium*, núm. 169.

6 Sant Josepmaria, *Amics de Déu*,
núm. 78.

7 F. Ocáriz, Carta pastoral, 9.01.2018,
núm. 11.

8 F. Ocáriz, Carta pastoral, 1.11.2019,
núm. 5. Les referències internes són
de sant Gregori de Nazianz, *Sermó*
43.

9 Sant Josepmaria, *Solc*, núm. 192.

10 Sant Josepmaria, *Camí*, núm. 973.

.....

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca-ad/article/combat-
proximitat-missio-16-es-el-senyor-
lacompanyament-espiritual-ii/](https://opusdei.org/ca-ad/article/combat-proximitat-missio-16-es-el-senyor-lacompanyament-espiritual-ii/)
(20/03/2026)